

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

XI.800.3.2017.MA

**Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej**

al. J. Ch. Szucha 25
00-918 WARSZAWA

Wystąpieniem z dnia 3 grudnia 2018 r. zwróciłem się do Pani Minister z prośbą o przedstawienie informacji na temat działań prowadzonych przez Panią Minister i jednostki podległe w zakresie kontroli treści antidyskryminacyjnych wprowadzanych do szkół i innych placówek oświatowych w ramach projektów organizowanych przez organizacje pozarządowe, w szczególności kontroli szkół, które dnia 26 października 2018 r. uczestniczyły w akcji „Tęczowy Piątek”. Przedmiotem wskazanego wystąpienia była ponadto prośba o ustosunkowanie się przez Panią Minister do przedstawionych uwag, dotyczących edukacji o prawach człowieka i zasadzie równego traktowania.

W odpowiedzi na wskazane wyżej wystąpienie, udzielonej pismem z dnia 7 stycznia 2019 r. (znak: DWKI-WPB.4017.147.2018.KK), Pani Minister odniosła się do wielu kwestii, które podniosłem. Ze szczególną satysfakcją przyjąłem przedstawione przez Panią Minister zapewnienia, iż polska polityka oświatowa i zawarte w niej cele kształcenia kładą szczególny nacisk na formowanie wśród uczniów postaw otwartości i tolerancji, a także na kształtowanie szacunku dla godności innych ludzi oraz poczucia indywidualnej tożsamości i godności własnej osoby. Z zadowoleniem odnotowałem także wyrażone w tym piśmie stanowisko, że szkoła ma za zadanie zapewnić każdemu uczniowi niezbędne warunki do prawidłowego rozwoju oraz kierować się przy tym zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji o Prawach Dziecka oraz innych wiążących Polskę aktach prawa międzynarodowego. Wskazane wartości i zasady są kluczowe dla kształtowania charakterów i postaw młodych obywateli, co podnosiłem wielokrotnie w kierowanych do Pani Minister wystąpieniach, w tym we wskazanym wyżej wystąpieniu z dnia 3 grudnia 2018 r.

Dziękując za otrzymane informacje, pragnę zwrócić uwagę Pani Minister, że analiza części pytań i wątpliwości, które przedstawiłem nie została w udzielonej odpowiedzi uwzględniona w sposób wyczerpujący, a na niektóre z nich nie uzyskałem żadnych wyjaśnień, których oczekiwałem.

W celu wskazania podstawy prawnej kontroli szkół uczestniczących w akcji „Tęczowy Piątek”, w piśmie Pani Minister przywołano przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.; dalej jako: „u.p.o”) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1658.). Wyjaśniono również, że działania podjęte przez kuratorów oświaty w związku z akcją „Tęczowy Piątek” stanowią formę doraźnego nadzoru pedagogicznego, uregulowanego w wyżej wymienionym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej. W odpowiedzi nie zawarto natomiast szczegółowych informacji, jakie dokładnie czynności kontrolne w ramach nadzoru pedagogicznego zostały już podjęte oraz czy, a jeśli tak jakie, czynności są planowane. Nie uwzględniono również mojej prośby o przesłanie kopii wewnętrznej dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych kontroli.

Udostępnienie przez Panią Minister wskazanych powyżej informacji wydaje się szczególnie istotne w związku z publicznymi zapowiedziami co do zamiaru przeprowadzenia czynności kontrolnych we wszystkich szkołach, które uczestniczyły w akcji „Tęczowy Piątek” oraz zastosowania sankcji dyscyplinarnych wobec pracowników tych szkół. Mając na uwadze również incydenty opisane w skardze, którą otrzymałem, polegające na zastraszaniu uczniów, którzy wzięli udział w przedmiotowej akcji (np. groźby obniżenia ocen z zachowania, kontrolowanie ubioru, konfiskowanie przedmiotów związanych z akcją lub zbieranie oświadczeń o uczestnictwie w akcji), powziąłem również wątpliwość, czy w kontrolach przeprowadzonych w szkołach przez organy nadzoru pedagogicznego wzięto pod uwagę również te niepokojące zdarzenia. Wskazać należy bowiem na art. 55 ust. 2 pkt. 5 u.p.o, w myśl którego nadzorowi pedagogicznemu podlega w szczególności przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnianie wiedzy o tych prawach. W mojej opinii, wskazane wyżej zachowania nauczycieli i dyrektorów szkół mogły stanowić naruszenie praw dziecka i praw ucznia, a tym samym powinny być stać się również przedmiotem przeprowadzonych w związku z akcją kontroli.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179, z późn. zm.), ponownie zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie szczegółowego zestawienia zrealizowanych już oraz planowanych czynności nadzoru pedagogicznego w szkołach uczestniczących w akcji „Tęczowy Piątek”, ich przedmiotu i miejsca, a także o przesłanie kopii wewnętrznej dokumentacji przeprowadzonych kontroli, w szczególności

kopii wydanych zaleceń pokontrolnych. Jednocześnie uprzejmie proszę o udzielenie informacji, czy działalność innych organizacji pozarządowych na terenach szkół i innych placówek oświatowych była przedmiotem planowych lub doraźnych kontroli organów nadzoru pedagogicznego w ciągu ostatnich 16 miesięcy, a jeżeli tak, działalności jakich organizacji dotyczyły te kontrole i jakie były ich wyniki.